

Aratás és cséplés

Valánszki Istvánné (65) visszaemlékezése

Akkoriban egyik folyamat sem gépesítve történt. A kézzel aratott búzát bekeresztelték és behordták a kazalba. A férfiak kévét vágták, a nők pedig rakták azt.

Varga Margit (78) visszaemlékezése

Sok embert vittek az aratásra dolgozni. Két csoportra osztva dolgoztak az aratók. Az egyik csoport kaszált, a másik rakta a kévét. Az apró törmelékét összegereblyézték, mert azt az összerakott kéve alá tették, nehogy a kalász megpenészedjen. Ezután a megszáradt gabonát cséplőgéppel kicséplték. A búzából a közeli malomban sima lisztet őröltek a kenyérsütéshez, rétes lisztet a különböző tészták gyúrásához.

Brunóczki Istvánné (72) visszaemlékezése

A törmelék összehúzásához használt gereblye fából készült. A kévét egy hétig hagyták száradni a földön. Ez után vitték csépelni. A cséplés során a gabonaszemek mellett keletkezett a pelyva és a törek is. Ezeket főleg a szarvasmarhákkal etették meg. A malomban a sima és a rétes liszt mellett korpát is készült a gabonából.

Juhász Imréné (87) visszaemlékezése

Aratáskor is jöttek ide más falvakból is dolgozni. A legtöbben Mezöbényéről és Megyaszóról jöttek. Mivel aratógép ekkor még nem volt nagy szükség is volt a munkásokra. 50 fős csoportokra osztották őket, és ezen belül is párokra. Így végezték a munkát. Az egyik csoport a kaszásoké volt, ők kaszáltak. A másik csoport szedte össze a lekaszált gabonát, és rakta kévébe. Ők voltak az ún. harmadosok. Azért nevezték őket így, mert a gazda a learatott termény 1/3 részét munkabéreként nekik adta. Előfordult, hogy a munkások nem mentek haza, hanem kint aludtak a tarlón. Keresztbe arattak. 20 kéve adott ki egy keresztet. Nevét ez onnan kapta, hogy a kévét + alakba rakták. Aztán a keresztet összerakták kazalba. Hordáskor egy géppel zsákokba öntötték, és ezeket a zsákokat a dob elejére kampókra akasztották. Innen hordták az emberek a szekérre. Az aratási munka befejeztével ünnepséget ún. aratóbált tartottak.

Mészáros Sándorné (75) visszaemlékezése

Kézi erővel történt az aratás sarlóval s kaszával. Minden kaszás embernek volt egy marok szedője. A learatott gabonát kévébe kötötték. 18 kévéből állt egy kereszt.

Id. Vincze Dénes (70) visszaemlékezése

Az aratás után használt hordószekérnek speciális tartozékai voltak. A vendégrúd, a keresztfa és a rudaló kötél a facsigával egyaránt a szekérhez tartozott. A vendégrúd és a keresztfa azt segítette, hogy a kévébe aratott gabonából minél több férjen a szekérre. A csigával és a kötéllal pedig rögzítették a gabonát, amit a szekérre pakoltak. A csépléshez használt gép három fő részből állt. Az erőgép hajtósíj áttétellel működtette magát a cséplőgépet, vagyis a dobot. A dob megint hajtósíj áttétellel hozta működésbe az elevátort. A cséplésében a dobon történt, majd a rendszer szétválasztotta a magot, a pelyvát és a szalmát. Az elevátor feladata a szalma továbbítása volt a kazalba. A gép működtetéséhez 10-12 emberre volt szükség.

Vanyó Lászlóné visszaemlékezése

A TSZ idején az aratásért kapott bért az egyik elnök idején kérhették pénzben vagy terményben is az emberek. Később azonban megszűnt a „válogatás”. A terménybér azért volt jó, mert ezzel ki lehetett egészíteni a házi termést.